

Komentář a metodické vysvětlivky (náplň ukazatelů)

Prvotní energetické zdroje v roce 2014 poklesly proti předchozímu roku o 3,6 %. Opětovně se snížila úroveň prvotních zdrojů tuhých paliv, prvotní zdroje kapalných paliv se zvýšily o 4,4 % a výrazně poklesly prvotní zdroje plyných paliv (o 15,4 %). Struktura prvotních zdrojů se příliš nezměnila - mírné snížení podílu tuhých paliv bylo vyrovnáno zvýšením podílu paliv kapalných. Hrubý domácí produkt v roce 2014 vzrostl o 1,98 % (v cenách roku 2010) a indikátor energetické náročnosti (podíl prvotních energetických zdrojů a HDP) se v roce 2014 snížil proti roku 2013 o 5,46 % (z 0,444 GJ/tis.Kč (v cenách roku 2010) na 0,419 GJ/tis.Kč (v cenách roku 2010)).

V zahraničním obchodě s elektřinou se dovoz i vývoz zvýšil, výrazněji dovoz – o 12 %. Vzájemný poměr vývozu a dovozu elektřiny se tím dostal na hodnotu 2,38 – to znamená, že vývoz převyšoval dovoz 2,38 krát. V roce 2010 převyšoval vývoz dovoz 3,25 krát. Saldo dovozu a vývozu v roce 2014 bylo „jen“ 16 300 GWh.

Energetické zdroje těžené v České republice a dovážené do České republiky jsou z převážné části zušlechťovány (cca z 86 % v roce 2014 – podíl vsázky a prvotních zdrojů) s cílem zvýšení nebo změny jejich užitné hodnoty pro využití v konečné spotřebě. Kromě výroby elektrické a tepelné energie se jedná o další způsoby zušlechťování paliv, především o zpracování ropy a koksování černého uhlí. V roce 2014 se ropné produkty podílely na celkové výrobě zušlechtěných paliv (bez výroby elektřiny a tepla) 70,4 % a produkty koksování 20,6 %.

Výroba v transformačních energetických procesech v roce 2014 ve srovnání s rokem 2013 vzrostla o 3,1 % (o 27 395 TJ). Největší vzrůst výroby byl v procesu zpracování ropy (o 11,3 %, 33 184 TJ) a největší pokles ve výrobě tepla (o 4,4 %, 7 495 TJ).

Vsázka paliv a energie v roce 2014 byla vyšší než v roce 2013 o 2,3 %. Ve výrobě elektřiny poklesla vsázka o 0,5 %, při výrobě tepla o 4,5 % a v zušlechťovacích procesech se zvýšila o 10,6 %.

Průměrná účinnost transformačních procesů se v roce 2014 ve srovnání s rokem 2013 nepatrně zvýšila z 59,9 % na 60,5 %.

Energetické procesy zušlechťování paliv - jsou produktivní činnosti, jejichž výsledkem je zvýšení, respektive změna užitné hodnoty energetických látek (paliv), které jimi procházejí. Za energetické pochody se v energetické bilanci považují jen ty procesy, ve kterých se bilanční formou kvalifikují na jedné straně vsázka a na druhé straně výroba (využitelné produkty) a ztráty na vsázce. V těchto procesech dochází zpravidla k podstatným chemickým a fyzikálním změnám vsazených paliv a energie. Výkazem EP 8-01 se zjišťují data za ukazatele energetické bilance následujících energetických procesů:

- vysokoteplotní karbonizace v koksovnách
- tlakové zplynování uhlí
- výroba kapalných paliv z ropy
- výroba generátorového plynu a energoplynu v průmyslových generátorech
- vysokopecní proces

údaje pro sestavení bilance elektrické a tepelné energie se sledují výkazem EP 10-01 a jsou prezentovány v druhé části této publikace.

Prvotní energetické zdroje - zdroje paliv a energie získané přímo, které neprošly zušlechťovacími procesy, tj. přírodní zdroje (v tuzemsku vytěžené palivo, biomasa, biosložky v ropných palivech, bioplyny, elektřina z vodních, větrných a fotovoltaických elektráren, primární teplo - teplo z jaderného paliva), dovoz paliv a energií snížený o vývoz, změna stavu zásob a jiné zdroje.

Vsázka - představuje paliva (energii), která přímo vstupují do energetického pochodu, v němž se zpracovávají za účelem zvýšení jejich užitné hodnoty (např. hnědé uhlí na brikety, ropa na kapalná paliva, apod.).

Výroba (využitelné produkty) - veškeré energetické i neenergetické produkty, které v energetickém pochodu vznikají.

Provozovací spotřeba - je veškerá spotřeba paliv a energie vynaložená na provoz energetického pochodu, tj. na získání využitelných produktů energetického pochodu.

Ztráty celkem v energetickém pochodu jsou definovány jako rozdíl mezi vsázkou včetně provozovací spotřeby a výrobou.

Čerpání (+), doplnění (-) zásob - zásoby paliv určené pro prodej (u těžebních, výrobních a obchodních subjektů), výrobu a provoz podniku. Čerpání zásob je rozdíl počátečního (k 1. 1. sledovaného roku) a konečného stavu zásob (k 31. 12. sledovaného roku).

Účinnost energetického pochodu - podíl výroby a součtu vsázky s provozovací spotřebou příslušného energetického procesu.